

Heritage Care through Active Citizenship

European Conference on Civil Society Organisations active in the Field of Heritage

Geïnspireerd door de resultaten van de 'Eerste Europese Conferentie over de Rol van Vrijwilligersorganisaties op het vlak van het Cultureel Erfgoed' in Oslo (2000) en na de Europese Think Tank meeting in 2007 in Mechelen, voelden Heemkunde Vlaanderen vzw, VCM-Contactforum voor Erfgoedverenigingen vzw en FARO. Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed vzw de nood om een nieuwe Europese conferentie te organiseren die het Europese middenveld actief in het veld van cultureel erfgoed zal versterken. De wederzijdse relatie tussen actief burgerschap en het vrijwillig engagement voor erfgoed vormt het uitgangspunt voor deze conferentie. De conferentie wil de duidelijke rol aantonen die erfgoedverenigingen spelen in het bewaren en overdragen van erfgoed in Europa en hoe zij zo bijdragen tot een betere Europese samenleving. Daarnaast wil de conferentie aan het middenveld vernieuwende instrumenten, inspirerende voorbeelden, een uitgebreid netwerk en de morele steun aanreiken om hun werk verder te zetten in het Europa van de 21ste eeuw.

Deze tweedaagse conferentie zal plaatsvinden op 23-24 maart 2009 in het Erfgoedcentrum Lamot in Mechelen.

ACHTERGROND

De rol die erfgoedverenigingen spelen om het erfgoed in Europa te beschermen en over te dragen aan latere generaties, kan niet overschat worden. De actieve burgers die deel uitmaken van deze erfgoedverenigingen zijn meestal gepassioneerde vrijwilligers. Vanuit hun engagement dragen zij bij tot een betere samenleving. Zij helpen immers bij het conserveren en cultiveren van het geheugen van een gemeenschap. Zij voegen meer kleur toe aan de samenleving en bouwen mee aan een samenleving die gebaseerd is op verantwoordelijkheidszin en democratische waarden. Deze beweging werkt echter langs twee zijden: zo'n engagement voor erfgoed kan immers pas groeien wanneer burgers zich al verantwoordelijk voelen voor hun nabije en ruimere omgeving.

De drie partnerverenigingen hebben samen reeds een breed netwerk van erfgoedorganisaties in Europa uitgebouwd via de *Inventory of Heritage Organisations in Europe* (www.heritage-organisations.eu). Dit Europese netwerk groeit nog iedere dag aan en zal als basis dienen om Europese erfgoed-ngo's uit te nodigen voor de tweedaagse conferentie. Hierbij zal er een extra inspanning geleverd worden door de partnerverenigingen om zoveel mogelijk kleine erfgoed-ngo's aan te trekken.

Zo zullen de deelnemers van de conferentie een hele waaier van erfgoedgemeenschappen uit Europa vertegenwoordigen. Met respect voor de identiteit van elke deelnemende organisatie, zal de conferentie focussen op wat erfgoedverenigingen bindt in Europa, in plaats van wat hen onderscheidt.

De partners willen deze conferentie organiseren vanuit een viervoudige motivatie:

- 1) ze zijn overtuigd van de **belangrijke rol van erfgoedorganisaties voor het lokale en Europese beleid** (cf. 'Verklaring van de Raad van Europa omtrent de rol van de vrijwilligersorganisaties op het vlak van het cultureel patrimonium', Portoroz 2001, én de recente 'Kaderconventie van de Raad van Europa over de bijdrage van het culturele erfgoed aan de samenleving', Faro, 2005).
- 2) ze geloven in het **belang van actief burgerschap** voor de versterking van democratische waarden.
- 3) ze zijn overtuigd van de **meerwaarde voor de samenleving** die vrijwilligerswerk en actief burgerschap kunnen betekenen.
- 4) ze willen zich samen engageren om een **verruimd erfgoedbegrip** uit te dragen, cf. recente evoluties en inhoudsverschuivingen van het begrip erfgoed die een internationaal klankbord kregen met het aannemen van de UNESCO-conventie voor de bescherming van het immaterieel erfgoed (2003).

DOELGROEP

De doelgroep van de conferentie is het brede veld (roerend en onroerend erfgoed) van erfgoedverenigingen in heel Europa (zowel lokale, regionale, nationale als Europese vrijwilligersorganisaties, middenveld, koepelverenigingen, netwerkorganisaties, stichtingen, etc.). Dit veld werd reeds voor een groot deel door de projectpartners in kaart gebracht in de *Inventory of Heritage Organisations in Europe*. De projectpartners mikken op **180 deelnemers** op de Europese conferentie. Ze streven hierbij naar 135 Europese gasten uit minstens 27 verschillende landen. Van al deze deelnemers moet minstens tachtig procent bestaan uit vertegenwoordigers van ngo's.

Zo zal de Europese conferentie mensen samenbrengen van verschillende achtergronden, verschillende culturen en verschillende Europese lidstaten. De conferentie is innoverend omdat zij een brug wil slaan tussen de rol die erfgoedverenigingen spelen en het stimuleren van actief burgerschap. De conferentie geeft Europese erfgoed-ngo's de kans om ervaringen uit te wisselen over hun rol in de samenleving en hoe zij actief burgerschap promoten.

BEOOGDE RESULTATEN

- het creëren van een versterkt en overtuigd netwerk van Europese erfgoedorganisaties
- het ontwikkelen van een langetermijnstrategie voor de uitwisseling van mensen en informatie in een Europees netwerk
- het geven van een nieuwe impuls aan erfgoedverenigingen in Europa
- het aanreiken van concrete aanbevelingen voor beleidsmakers van verschillende niveaus
- het stimuleren van reflectie door het publiceren van de resultaten op verschillende fora (zowel via de pers als via gespecialiseerde kanalen)
- het verkrijgen van de steun van belangrijke Europese instellingen (EU, Raad van Europa) om van deze conferentie een regelmatig terugkerende gebeurtenis voor erfgoedorganisaties te maken
- een Europese uitstraling van het Vlaamse erfgoedbeleid.

COMMUNICATIE

Na de conferentie wordt een rapport geschreven en gepubliceerd. Dit rapport zal verstuurd worden naar alle deelnemers van de conferentie en naar een aantal belangrijke Europese beleidsmakers. Het rapport zal eveneens te downloaden zijn op de website www.heritage-organisations.eu.

Dezelfde communicatiestrategie zal gebruikt worden om het brede veld van erfgoedorganisatie in Europa en de Europese en nationale beleidsmakers te informeren over de resultaten van het project.

SAMENVATTING

De Europese conferentie zal

- niet-gouvernementele erfgoedorganisaties uit Europa samenbrengen, als een mooie illustratie van actief Europees burgerschap
- de kracht, het enthousiasme en de noodzaak van 'bottom up' initiatieven in Europa presenteren op een publiek forum
- de rol van niet-gouvernementele erfgoedorganisaties in het 21ste-eeuwse Europa consolideren, naar waarde schatten en ondersteunen
- de kwaliteit van de output van erfgoed-ngo's verbeteren door ervaringsuitwisseling
- de achterliggende filosofie van de Faro Conventie - die gebaseerd is op een respectvolle interactie tussen verschillende erfgoedgemeenschappen in Europa - introduceren, verspreiden en promoten

PARTNERS

Heemkunde Vlaanderen vzw is de koepelvereniging voor de heemkundige sector in Vlaanderen en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De vereniging manifesteert zich als een eigentijdse koepel voor de beoefening van de heemkunde en verdedigt de belangen van de provinciale koepels voor heemkunde en van zowat 450 lokale heemkundige kringen en aanverwante verenigingen verspreid over heel Vlaanderen en het Brussels hoofdstedelijk gewest, die samen meer dan 120.000 leden tellen. Zij is een vereniging die heemkunde en onderzoek over lokale en regionale geschiedenis in Vlaanderen stimuleert, promoot, cultiveert, uitdiept en zichtbaar maakt voor het grote publiek en die ondersteuning en vorming biedt aan de heemkundige verenigingen en aan de provinciale koepels voor heemkunde in Vlaanderen en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, dit o.a. door te publiceren, door informatie en beleid toegankelijk te maken voor haar doelpubliek, door studiedagen te organiseren en door te participeren aan allerlei erfgoedmanifestaties.

www.heemkunde-vlaanderen.be

VCM-Contactforum voor Erfgoedverenigingen vzw is een netwerk van 230 erfgoedverenigingen in Vlaanderen en Brussel. De zorg voor (onroerend) erfgoed - in het bijzonder monumenten, landschappen, archeologie, varend, rijdend, rollend en vliegend erfgoed - staat bij hen centraal. VCM tracht een optimaal kader voor de verenigingswerking te creëren door onderling overleg te voeren en te stimuleren en door leden te vertegenwoordigen bij allerlei activiteiten. Via studiedagen, het driemaandelijks tijdschrift VCM-Contact, de elektronische nieuwsbrief en de website wordt informatie uitgewisseld. VCM biedt haar leden een uitgebreide dienstverlening aan over het verenigingsleven, het vrijwilligerswerk en de erfgoedzorg via praktijkondersteuning, vorming, ervaringsuitwisseling en het beantwoorden van vragen. Als spreekbuis van het verenigingsleven naar het beleid en vice versa bundelt VCM tevens de vragen en noden van het middenveld.

www.vcmcontactforum.be

FARO. Vlaams Steunpunt voor Cultureel Erfgoed vzw is het steunpunt voor roerend en immaterieel erfgoed in Vlaanderen. Praktijkontwikkeling, praktijkondersteuning, beeldvorming en communicatie vormen de kerntaken van het steunpunt. FARO werkt voor de musea, archieven, erfgoedcellen, volkscultuurorganisaties en alle andere actoren (overheden...) die met cultureel erfgoed bezig zijn in Vlaanderen. Erfgoedverenigingen en -vrijwilligers behoren dus volop tot de doelgroep. De werking van FARO gebeurt expliciet in een internationaal (Europees en zelfs mondiaal) perspectief. FARO is ontstaan uit de fusie van Culturele Biografie Vlaanderen vzw en Vlaams Centrum voor Volkscultuur vzw.

www.faronet.be

Naast de initiatiefnemende partners zal het **Erfgoedcentrum Lamot** in Mechelen eveneens fungeren als partner in dit project.

<http://lamot-erfgoedcentrum.be/>

De initiatiefnemende partners worden inhoudelijk bijgestaan door een **internationale stuurgroep**. Die staat ervoor garant dat het project de vinger aan de Europese pols houdt en voeling heeft met wat leeft in Europa. Zo wordt een te Vlaamse benadering van Europese erfgoedverenigingen vermeden en wordt het draagvlak van Vlaanderen naar Europa opengetrokken. Er wordt gekozen voor een groep die zo goed als mogelijk het Europese materiële en immateriële erfgoedveld representeert.

Deze stuurgroep bestaat uit vertegenwoordigers van:

- Europa Nostra: www.europanostra.org
- Conseil International des Organisations de Festivals de Folklore et d'Arts Traditionnels (CIOFF): www.cioff.org
- Center for Citizenship Education: www.ceo.org.pl
- Association Nationale Culture & Tradition (ANCT): www.gannat.org
- European Council for the Village and Small Town (ECOVAST): www.ecovast.org
- Alliance for Regional Cooperation and Development (ACRD)
- andere: Dag Myklebust (Noorwegen, organisator Oslo conferentie 2000, Bénédicte Selfslagh (secretaris-generaal ICOMOS)

CONTACT

Tijl Vereenooghe (projectcoördinator)

tijl.vereenoooghe@heemkunde-vlaanderen.be

Huis De Zalm
Zoutwerf 5
3000 Mechelen
015/20.51.74

www.heritage-organisations.eu